

Sensorveiledning JUS5550

Kommentarer til oppgaven H-2022

Oppgavene som begge skal besvares lyder:

Redegjør for sentrale menneskerettigheter innenfor helseretten.

Redegjør for og diskuter hvordan disse kommer til uttrykk i helselovene.

Det er en omfattende oppgave og der de fleste vil legge tett opp mot ordgrensen på 2500 ord. Det er en hjemmeeksamen med tilgang på alle hjelpemidler.

I den første delen skal studenten redegjøre for sentrale menneskerettighet innenfor helseretten. I den andre delen skal studenten presentere og diskutere hvordan de kommer til uttrykk i helselovene. Det er mulig å slå dette sammen forutsatt at studenten både får frem menneskerettigheten og plikter og rettigheter i lov.

Retten til liv i Grunnloven § 93 og EMK art. 2 og retten til helse i ØSK art. 12 er sentrale menneskerettigheter innenfor helseretten.

Staten skal oppfylle retten til helse i ØSK art. 12 ved lov, organisering av et helsetilbud mv. Rettigheter og plikter i helsetilbudet skal bidra til at retten til helse kan oppfylles. Dette gjelder retten til nødvendig og forsvarlig helsehjelp i pbrl. §§ 2-1 a og 2-1 b, helsepersonellets plikter, helsevirksomheters plikter og "sørge for" ansvaret for kommunene og de regionale helseforetakene.

Retten til liv i Grunnloven § 93 og EMK art. 2 innebærer at statene skal begrense trusler mot befolkningens liv. På samme måte som over er det vedtatt plikter og rettigheter som skal ivareta liv. Dette gjelder blant annet øyeblikkelig hjelp plikten i hpl. § 7, bestemmelser som gir grunnlag for tvang for å motvirke fare for liv og helseskade, samt plikter til å dele ellers taushetsbelagte opplysninger ved fare for liv. Retten til liv (og helse) utgjør på samme måte et grunnlag for smittevernloven bestemmelser om smitteverntiltak. Det er et pluss dersom studenten ser at disse bestemmelsene også vil være et inngrep i den enkeltes autonomi.

Frihetsrettigheter (autonomi) omfatter blant annet legalitetsprinsippet i Grunnloven § 113, retten til privatliv og familieliv i Grunnloven § 102 og EMK art. 8. Autonomi kommer til uttrykk ved samtykkeordninger i pbrl. kap. 4, retten til informasjon og medvirkning i pbrl. §§ 3-1, 3-2 og flg. Retten til å beskytte seg mot informasjon er et uttrykk for autonomi og kan kollidere med forutsetningen om at personen må være informert for å kunne avgi et gyldig samtykke. Autonomien er begrenset når det gjelder dokumentasjonsplikten. Helselovens plikter og rettigheter til konfidensialitet må ses i sammenheng med retten til privatliv. Forholdsmessighetsavveininger har betydning for anvendelsen av menneskerettigheten og unntak fra taushetsplikten.

I pensum er frihetsrettigheter, beskyttelsesrettigheter og retten til ikke å bli diskriminert behandlet. Menneskerettigheter behandles i pensum (Befring, A.K. Helseretten, Cappelen Damm 2022). Menneskerettigheter innenfor helsereetten omtales på generell basis på s. 31 flg. og s. 85 flg. og i tilknytning til helserettslige temaer på s. 138: retten til liv i Grunnloven § 93 og EMK art. 2, og forsvarlighet, og s. 184 flg.: om retten til helse i ØSK art. 12 og likebehandling (s. 253) og retten nødvendig helsehjelp i pbrl. kap. 2. Det er omtalt i tilknytning til tvang på s. 277 og 371. Retten til privatliv i EMK art. 8 og Grunnloven § 102, yringsfriheten og taushetsplikter er behandlet fra s. 494 flg. og på s. 530. Menneskerettigheter som grunnlag for smittevern og beredskap er behandlet på s. 651 - 653 og s. 713-716.